

גם השנה / לאה גולדברג

כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה מוֹרִיק הַדָּשָׂא,
וְעוֹלָה הַחֲמָה וַיִּוֹרֵד הַמָּטָר.
כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה אֲדָמָה מִתְחַדָּשֶׁת
וּמִלְבִּין הַחֶצֶב, וּמִזְהִיב הַהֶדֶר.

בְּכָל שָׁנָה נוֹלָדִים אֲנָשִׁים לְרַב,
לְדַמְעוֹת וְלִצְחֹק, לְאַחֲוָה וְשִׁנְאָה,
וַיֵּשׁ מִיִּשְׁהוּ הַרוֹצֵחַ רַק בְּטוֹב
גַּם הַשָּׁנָה.

שנה חדשה / פניה ברגשטיין

הַבֶּקֶר הַשָּׁמֶשׁ יָפָה שְׂבַעֲתִים,
וְכָל הַלְּבָבוֹת רְחִיבִים וּפְתוּחִים -
שָׁנָה חֲדָשָׁה בְּפִתְחֵי שְׁעָרֵינוּ,
מִפְּעֻמַּת תְּקוּהָ, מִעֲטָרַת פְּרָחִים.

מַה דֶּרֶךְ בְּחֵרֶת לָךְ, שָׁנָה מִחֲדָשֶׁת?
מִנֵּינַי תִּבּוֹאֵי אֵלֵינוּ וְאֵיךְ?
הַנְּנִי וְאַצְא לְקִרְאָתְךָ קַל-רִגְלִים,
הַנְּנִי הַרְאִשׁוֹן לְפָגֶשֶׁךָ בְּבוֹאֵךְ.

אִם בְּרִגְלַי עוֹשֶׂה אֶת הַדֶּרֶךְ אֵלֵינוּ -
צַפֵּה אֲצִפֶּה בְּמִשְׁעוֹל וּבִשְׂבִיל,
וְאִם עַל כִּנְף קַלֶּת-רִחֵף תִּגִּיעֵי -
לְגַבְהֵי מְרוֹמִים לְעֵלוֹת אֲעַפִּיל.

וְהִיָּה אִם בָּיָם אֶת אֵלֵינוּ חוֹתֶרֶת -
אֲנַהֵר לְקִרְאָתְךָ עִם זְרָמוֹ שֶׁל הַגֵּל,
וְכָל שְׁלִבֵי לוֹ נִכְסֶף וְכִמְהָ,
מִמֶּךָ הַרְאִשׁוֹן אֲבַקֵּשׁ וְאַשְׂאֵל.

הַעֲלֵי אֹר חֲדוּהָ בְּעֲצָבוֹת חֲלוּנָנוּ,
הַצְּהִילֵי לֵב אֲבָא בְּנֵעַם בְּשׁוֹרָה,
שְׂמִיחָה לֹא-צְפוּיָה הַעֲנִיקֵי לְאַמָּא,
וְהַחֲזִירֵי אֵל פִּי אֲחוֹתִי אֶת שִׁירָה.

וַצּוּי לְשִׁדוֹת כִּי עָמַל לֹא יִכְזִיבוּ,
וּפְרָשֵׁי כִנְף שְׁלוֹם עַל אָדָם וְעַל חַי,
וּבְתִים בְּהִירִים עַד הָאֶפֶק הַצִּיבִי,
וּמִלְאֵי כְתָלֵיהֶם צִהָלַת קוֹל אָחִי.

וְאוֹתִי תַעֲשֵׂי לְנוֹשָׂא כְּלִיךָ,
לְהִיּוֹת סִבְלֶךָ וְלִשְׂאֵת הַמְטָעֵן,
וּמִשְׁפַּע טוֹבֶךָ לְפָזַר מְלוֹא חֲפָנַיִם
לְיָמִין וְלִשְׂמָאל, לְגָדוֹל וְקָטָן.

מתוך שיר ידעתי

מאת פניה ברגשטיין

ציירה צילה בינדר

הקיבוץ המאוחד 1953

ברוך בואך שנה חדשה / מרים חרותי

שָׁנָה חֲדָשָׁה, בְּרוּךְ בּוֹאֵךְ
בְּלְבוֹשׁ מְכֻלּוֹל, עוֹטָה צְחָרִים.
גִּירוֹת הַדִּלְקָנוּ לְכַבּוֹדְךָ,
פְּרָחִים לְקָטָנוּ לְזָרִים.

גִּנִּים הִקְטִירוּ מִסְכִּיב
גִּיחוֹת-חַג לְמַעַנְךָ,
הַצְמָרוֹת אַחַר אֶסְיֶף -
עֲטוּר יָרֵק לְשִׁמְלָתְךָ.

רַב־תְּהוּדָה, הֵטִי חֲסִידְךָ
וַיִּבְרַךְ עַמְּל-אָדָם:
אִישׁ אֵל אֲחִיו אִזְ יַחֲיֶךָ,
שְׂדוֹת יִבְשִׁילוּ בְּעֵתָם.

עַם רַדַּת יוֹם אַחֲרוֹן שֶׁל חוֹל,
אֶת חֲרָשׁ תִּקְרָבֵי הַלֵּם.
הוֹפִיעֵי-נָא, וְעַל הַפֶּל
הַרְעִיפֵי אֲשֶׁר וְשְׁלוֹם!

מתוך ענו קטן

מאת מרים חרותי

ציירה חנה אדולפי

יזרעאל 1967

מתוך "דבר לילדים"

חובי 23, כ"ט אלול תרצ"ט

מבין שלושת השירים שעניינם תחילתה של שנה חדשה - דווקא הוותיק יותר אומר את שלו בלשון מדויקת, ברגישות, בחגיגות אך בלא מליצות.

לאה גולדברג (1911–1970) מתארת בשני בתי שיר את נוהגו של עולם, את מה שמתרחש שוב ושוב דרך טבע. "מוריק הדשא", "עולה החמה", "יורד המטר", "מלפין הקצב", "מזהיב הקדר". היא בוחרת במילים המוסיפות לשגרה נופך של חג - חמה ולא שמש, מטר ולא גשם, מזהיב ולא מצהיב. גם אנשים נולדים, ולאה גולדברג איננה מייפה את המציאות ואינה מחפה על כשליה; גם שנאה יש בעולם. שש השורות הראשונות מעוררות אפוא תימהון: הזה שיר לחג? באות שתי השורות האחרונות כנגד הצפוי והמתרחש-מעצמו, ומביאות את נקודת המבט ההומניסטית, את אפשרות הבחירה על אף המחזוריות השוחקת: אפשר לבחור בטוב, לקוות ולשאוף לו.

פניה ברגשטיין (1908–1950) בוחרת במודע להשמיע לקוראיה הצעירים קול בהיר ואופטימי כצו השעה, כמתבקש מהמעשה הציוני הקולקטיבי של הזמן. הדובר היחיד פונה אל השנה החדשה כנציג הקולקטיב בגוף ראשון רבים: "שנה חדשה בפתחי שערינו", "מנין תבואי אלינו ואיך?" ומצהיר כי נפלה בחלקו זכות ראשונים: "הנני ואצא לקראתך קל-רגלים, / הנני הראשון לפגושך בבוואך". אוצר המילים - "צפה אצפה", "לעלות אפיל", "אנהר לקראתך" ו"נכסף וכמה" מוסר את האמונה בכוחה של השנה החדשה להיות גורם מדרבן ומשלהב להמשך הדרך. קשיי היום יום נרמזים בצירוף "עצבות חלוננו". לאחר שהשנה החדשה תפיח רוח של שמחה בתוך הבית, ברשות הפרט, היא מצופה להשפיע מטובה גם על החוץ, על רשות הרבים: "יצוי לשדות פי עמל לא יכזבו, / ופרשי כנף שלום על אדם ועל חי". בבית האחרון הדובר חוזר על נאמנותו לתפקיד השליח - "נושא פליך" של השנה החדשה.

מרים חרותי (1919–2012) פרסמה את רוב שיריה בשבועון "דבר לילדים", וכינסה אותם בשני ספרים: "ענן קטן" (1968) ו"דני, רני ואייל" (1974). אף ששירה הוא המאוחר ביותר בין השלושה, הוא גם הנמלץ ביותר; ביטויים כמו "בלבוש מכלול, עוטה צחרים", "גרות הדלקנו...", "גנים הקטירו", "רבת-ההוד, הטי חסידך" מגביהים את השנה החדשה אל סף קדושה ומעצבים אותה ככל-יכולה.

נירה לוין

